

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Dziecka
Marek Michalak

Warszawa, 26 maja 2010 roku

ZSM/500/2/2010/AJ

**Pani
Ewa Kopacz
Minister Zdrowia**

Szanowna Pani Minister,

uprzejmie dziękuję za odpowiedź na wystąpienie, dotyczące sytuacji małoletnich cudzoziemców, przebywających w Polsce nielegalnie (pismo z 11 maja 2010 roku o sygn. MZ-MD-0212-898-7/PK/10). W wystąpieniu tym przedstawiłem problem braku dostępu do świadczeń zdrowotnych małoletnich cudzoziemców, nielegalnie przebywających w Polsce. W mojej ocenie, obecnie obowiązujące przepisy nie przyznają wspomnianej grupie dzieci prawa do bezpłatnej opieki zdrowotnej, co jest niezgodne z obowiązującymi nas przepisami – ratyfikowanej przez Polskę – Konwencji o Prawach Dziecka.

W udzielonej mi odpowiedzi wskazała Pani Minister przepisy ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 189 z 2009 roku, poz. 1472), które zapewniają małoletnim cudzoziemcom, ubiegającym się o status uchodźcy oraz oczekującym na wydalenie w związku z odmową nadania tego statusu, prawo do opieki medycznej, finansowanej z budżetu państwa. Takie uprawnienie nie przysługuje jednak cudzoziemskim dzieciom, które nie występowały do władz polskich o wydanie statusu uchodźcy, gdyż nie przyjechały do Polski jako członkowie rodzin, prześladowanych przez władze kraju pochodzenia. Chodzi tu przede wszystkim o dzieci obywateli państw obcych, urodzone w Polsce i porzucone przez rodziców oraz dzieci cudzoziemców, którzy przyjechali do Polski zgodnie z prawem lecz ich pobyt stał się nielegalny z powodu nieopuszczenia terytorium naszego kraju w terminie, określonym w wizie lub innym dokumencie, zezwalającym na pobyt w Polsce. Wspomniana grupa dzieci nie jest objęta uprawnieniem do bezpłatnych świadczeń zdrowotnych z uwagi na fakt nielegalnego pobytu na terytorium Polski. Potwierdzają to także skargi cudzoziemców kierowane do Stowarzyszenia Interwencji

Prawnej, które również zwróciło się do Pani Minister w przedmiotowej sprawie pismem z 19 kwietnia 2010 roku.

W związku z powyższym, wydaje się koniecznym dokonanie nowelizacji ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej, finansowanych ze środków publicznych i włączenie cudzoziemskich dzieci, przebywających w Polsce nielegalnie, do katalogu świadczeniobiorców, uprawnionych do korzystania z bezpłatnej opieki zdrowotnej.

Braku działań w tym zakresie nie można argumentować obawą, że przyznanie w/w grupie dzieci prawa dostępu do świadczeń zdrowotnych otworzy cudzoziemcom możliwość migracji w celu uzyskania bezpłatnej opieki zdrowotnej. Konwencja o Prawach Dziecka obliguje bowiem nasz kraj do zapewnienia każdemu dziecku – bez jakiegokolwiek dyskryminacji – prawa dostępu do jak najwyższego poziomu opieki zdrowotnej

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 10 ustawy z 6 stycznia 2000 roku o Rzeczniku Praw Dziecka (Dz. U. Nr 6, poz. 69 ze zm.), proszę Panią Minister o ponowne przeanalizowanie problemu i poinformowanie mnie o zajęтым stanowisku.

Z wyrazami szacunku
Marek Górnalski

Do wiadomości:

Pan Jerzy Miller

Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji

MINISTER ZDROWIA

Warszawa,

2010 -06- 11

MZ-MD-024-879-14/PK/10

**Pan
Marek Michalak
Rzecznik Praw Dziecka**

W odpowiedzi na pismo z dnia 26 maja 2010 r. znak: ZSM/500/2/2010/AJ w sprawie zwrócenia się o przeprowadzenie ponownej analizy sytuacji małoletnich cudzoziemców nielegalnie przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i dostępności dla tej grupy osób bezpłatnych świadczeń zdrowotnych uprzejmie proszę o przyjęcie poniższych wyjaśnień.

Zgodnie z art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027 z późn. zm.) prawo do korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych mają osoby nieposiadające obywatelstwa polskiego, inne niż świadczeniobiorcy, których uprawnienie jest uregulowane na zasadach określonych w przepisach odrębnych i umowach międzynarodowych.

Dostęp do opieki medycznej cudzoziemców, którzy przebywają nielegalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej reguluje ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2009 r. Nr 189, poz. 1472 z późn. zm. – dalej jako Ustawa).

Zgodnie art. 24 ust. 1 Ustawy wnioskodawca składa wniosek o nadanie statusu uchodźcy w imieniu towarzyszących mu jego małoletnich dzieci, pod warunkiem że nie

stanowi, iż pomoc socjalną i opiekę medyczną zapewnia się w okresie postępowania w sprawie nadania statusu uchodźcy i przez okres 2 miesięcy od dnia doręczenia decyzji ostatecznej w tej sprawie, a w przypadku gdy postępowanie w sprawie nadania statusu uchodźcy zostało umorzone – przez okres 14 dni od dnia doręczenia decyzji ostatecznej o umorzeniu postępowania. Ponadto zgodnie z art. 74 ust. 2 Ustawy w przypadku gdy cudzoziemiec powiadomił na piśmie Szefa Urzędu ds. Cudzoziemców o zamiarze dobrowolnego powrotu, okres udzielania pomocy socjalnej o opieki medycznej ulega przedłużeniu do dnia, w którym cudzoziemiec powinien opuścić terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w sposób zorganizowany przez Szefa Urzędu ds. Cudzoziemców.

Art. 70 ust. 4 Ustawy stanowi, że cudzoziemcowi, który przed upływem 2 lat od dnia udzielenia mu pomocy w dobrowolnym powrocie złożył kolejny wniosek o nadanie statusu uchodźcy lub wniosek, o którym mowa w art. 42 ust. 2 przysługuje wyłącznie pomoc medyczna oraz pomoc socjalna w postaci świadczenia pieniężnego w wysokości jednej trzeciej świadczenia pieniężnego udzielanego w przypadkach, o których mowa w art. 72 Ustawy.

Na podstawie podanych regulacji można stwierdzić, iż cudzoziemcom nielegalnie przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (w tym małoletnim cudzoziemcom) przysługuje prawo dostępu do bezpłatnych świadczeń zdrowotnych od momentu podjęcia przez nich próby zalegalizowania swojego pobytu.

W piśmie z dnia 26 maja zostało wskazane, że prawo do opieki medycznej finansowanej z budżetu państwa nie przysługuje cudzoziemskim dzieciom, które nie wystąpiły o nadanie statusu uchodźcy, gdyż nie przyjechały do Polski jako członkowie rodzin, prześladowanych przez władze kraju pochodzenia. Chodzi tu o dzieci obywateli państw obcych, urodzone w Polsce i porzucone przez rodziców oraz o dzieci cudzoziemców, którzy przyjechali do Polski zgodnie z prawem lecz ich pobyt stał się nielegalny z powodu niedopuszczenia terytorium naszego kraju w terminie, określonym w wizie lub innym dokumencie, zezwalającym na pobyt.

Należy zwrócić uwagę, iż w sytuacjach nagłych i konieczności ratowania życia zgodnie z art. 7 ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (Dz. U. z 2007 r. Nr 14, poz. 89 z późn. zm.) – Zakład opieki zdrowotnej nie może odmówić udzielenia świadczenia zdrowotnego osobie, która potrzebuje natychmiastowego udzielenia takiego świadczenia ze względu na zagrożenie zdrowia lub życia.

Ponadto zgodnie z ustawą z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty (Dz. U. z 2008 r. Nr 136, poz. 856 z późn.zm.) lekarz ma obowiązek udzielać pomocy lekarskiej w każdym przypadku, gdy zwłoka w jej udzieleniu mogłaby spowodować niebezpieczeństwo utraty życia, ciężkiego uszkodzenia ciała lub ciężkiego rozstroju zdrowia, oraz w innych przypadkach niecierpiących zwłoki. Tym samym cudzoziemskie dzieci, które nie wystąpiły do władz polskich o wydanie statusu uchodźcy są objęte opieką medyczną w sytuacjach nagłych i konieczności ratowania życia lub zdrowia.

Ewentualne podjęcie inicjatywy w celu poszerzenia dostępu do bezpłatnych świadczeń zdrowotnych dla cudzoziemskich dzieci, które nie wystąpiły o nadanie statusu uchodźcy, gdyż nie przyjechały do Polski jako członkowie rodzin, prześladowanych przez władze kraju pochodzenia. Małoletnich pozostaje w kompetencji Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Z wyrazami szacunku

Ewa Kopacz